

Kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2009/10:22 Kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. Därutöver behandlas 28 motionsyrkanden om säkra livsmedel från allmänna motionstiden 2009.

Regeringen föreslår i propositionen att en ny lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel ska ersätta den nu gällande lagen (1995:1336) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, m.m. Lagen föreslås komplettera dels EG-förordningar som innehåller bestämmelser om geografiska beteckningar, ursprungsbeteckningar, traditionella uttryck och garanterade traditionella specialiteter, dels EG-rättsliga bestämmelser om kontroll. Den nya lagen föreslås vidare utvidgas till att omfatta även kontroll av skyddade beteckningar för vin och spritdrycker.

Bestämmelserna i den nuvarande lagen på området, lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, m.m., föreslås i sak föras över till den nya lagen, men anpassas till motsvarande bestämmelser i livsmedelslagen (2006:804) m.fl. lagar. Lagen föreslås dels kompletteras med ett antal bestämmelser, främst i syfte att underlätta för kontrollmyndigheterna att utöva sin kontroll, bl.a. bestämmelser om kommunal samverkan i kontrollen, om omhändertagande av varor och om hjälp av polismyndigheten.

Regeringen bedömer att Livsmedelsverket även i fortsättningen ska vara behörig myndighet och samordna kontrollen av att lagstiftningen efterlevs. Regeringen finner inte att det finns behov av några särskilda sanktionsbestämmelser i lagen. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

Ingen motion har väckts med anledning av propositionen. Motionerna från den allmänna motionstiden 2009 rör bl.a. klassificering av svenska viner, kosttillskott, försäljning av produkter av vildsvin m.m. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag. Samtliga motionsyrkanden avstyrks, bl.a. med hänvisning till pågående beredningsarbete. I betänkandet finns två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Utskottets överväganden	6
Förslag till lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel	6
Klassificering av svenska viner	7
Kosttillskott	8
Försäljning av produkter av vildsvin m.m.	9
Produktreglering av snus	10
Livsmedelsverkets kostråd och tillsynsansvar m.m.	12
Förbud mot försäljning av energidrycker	13
Motioner som bereds förenklat	14
Särskilda yttranden	15
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (s)	15
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 9 (mp)	15
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	16
Propositionen	16
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	16
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	20
<i>Bilaga 3</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 9	25

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

- 1. Förslag till lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel**
Riksdagen antar regeringens förslag till lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:22.
- 2. Klassificering av svenska viner**
Riksdagen avslår motion 2009/10:MJ211.
- 3. Kosttillskott**
Riksdagen avslår motion 2009/10:So554 yrkande 5.
- 4. Försäljning av produkter av vildsvin**
Riksdagen avslår motion 2009/10:MJ367.
- 5. Regelverket för slakterier**
Riksdagen avslår motion 2009/10:MJ397.
- 6. Produktreglering av snus**
Riksdagen avslår motionerna 2009/10:MJ355 och 2009/10:MJ466.
- 7. Livsmedelsverkets kostråd och tillsynsansvar m.m.**
Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Ub261 yrkande 4, 2009/10:MJ305 och 2009/10:MJ401.
- 8. Förbud mot försäljning av energidrycker**
Riksdagen avslår motion 2009/10:MJ240.
- 9. Motioner som bereds förenklat**
Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 10 november 2009

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Claes Västerteg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Claes Västerteg (c), Ola Sundell (m), Bengt-Anders Johansson (m), Carina Ohlsson (s), Sofia Arkelsten (m), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Irene Oskarsson (kd), Rune Wikström (m), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Erik A Eriksson (c), Tina Ehn (mp), Staffan Appelros (m), Roland Bäckman (s) och Lars Tysklind (fp).

Utskottets överväganden

Förslag till lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Utskottets förslag i korthet
Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Bakgrund

Den 20 mars 2006 antog rådet förordning (EG) nr 509/2006 om garanterade traditionella specialiteter av jordbruksprodukter och livsmedel och förordning (EG) nr 510/2006 om skydd av geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel. De ovan nämnda förordningarna ersatte förordningar från 1992. Bestämmelserna i förordningarna har kompletterats genom bestämmelser i dels lagen (1995:1336) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, m.m., dels förordningen (1995:1345) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, m.m. I syfte att anpassa nationell rätt dels till gällande gemenskapslagstiftning, dels till befintlig lagstiftning på liknande områden upprättades inom Jordbruksdepartementet departementspromemorian Skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel (Ds 2009:2).

Lagrådet har lämnat förslaget utan invändning.

Miljöförvaltningen i Stockholm har inkommit med en skrivelse till utskottet.

Propositionens huvudsakliga innehåll m.m.

Regeringen föreslår i propositionen att en ny lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel ska ersätta den nu gällande lagen (1995:1336) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, m.m. Lagen föreslås komplettera dels EG-förordningar som innehåller bestämmelser om geografiska beteckningar, ursprungsbeteckningar, traditionella uttryck och garanterade traditionella specialiteter, dels EG-rättsliga bestämmelser om kontroll. Den nya lagen föreslås vidare utvidgas till att omfatta även kontroll av skyddade beteckningar för vin och spritdrycker.

Bestämmelserna i den nuvarande lagen på området, lagen om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, m.m., föreslås i sak föras över till den nya lagen, men anpassas till motsvarande bestämmelser i livsmedelslagen (2006:804) m.fl. lagar. Lagen föreslås kompletteras med ett antal bestämmelser, främst i syfte att underlätta för kontrollmyndighe-

terna att utöva sin kontroll, bl.a. bestämmelser om kommunal samverkan i kontrollen, om omhändertagande av varor och om hjälp av polismyndigheten.

Regeringen bedömer att Livsmedelsverket även i fortsättningen ska vara behörig myndighet och samordna kontrollen av att lagstiftningen efterlevs. Regeringen finner inte att det finns behov av några särskilda sanktionsbestämmelser i lagen. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2010.

Utskottets ställningstagande

Propositionen har inte föranlett något motionsyrkande. Utskottet kan inte komma till någon annan slutsats än att den föreslagna lagstiftningen bör antas och att den är ändamålsenligt utformad.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen antar det lagförslag som läggs fram i propositionen.

Motioner från allmänna motionstiden 2009

Klassificering av svenska viner

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande (m) om ändring av reglerna kring klassificering av svenskproducerade viner.

Motionen

Enligt motion MJ211 (m) bör reglerna kring klassificering av svenskproducerade viner ändras. Svenska vinodlare tillåts enligt dagens regelverk inte att ange vare sig årgång eller druva. Samtliga svenskproducerade viner klassificeras i stället som bordsviner.

Utskottets ställningstagande

Efter en vinreform, som gäller fr.o.m. den 1 augusti 2009, får årgång och namnet på en eller flera druvsorter anges på alla viner utan att det krävs att vinet har en skyddad geografisk beteckning. I de nya reglerna har beteckningarna bordsvin och kvalitetsvin tagits bort och det är alltså numera tillåtet att ange årgång och druvsort på svenskproducerade viner (se rådets förordning (EG) nr 491/2009 av den 25 maj 2009). Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att motion MJ211 (m) kan anses tillgodosedd. Utskottet föreslår därmed att motionen lämnas utan åtgärd.

Kosttillskott

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande (s) om att Livsmedelsverket ska få i uppdrag att utreda hur säkerhet kan skapas om innehållet i kosttillskott.

Motionen

Enligt motion So554 (s) yrkande 5 bör Livsmedelsverket få i uppdrag att utreda hur säkerhet kan skapas om innehållet i kosttillskott som säljs på den svenska marknaden. Ett problem som uppmärksammas på senare tid är s.k. kosttillskott som innehåller förbjudna substanser utan att det anges på innehållsförteckningen. Det innebär att personer som i god tro ätit dessa i och för sig onödiga kosttillskott kan testa positivt i en dopingkontroll och bli avstängd från idrottsutövande i upp till två år.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare konstaterat att Livsmedelsverkets föreskrifter om kosttillskott innehåller särskilda regler endast beträffande vitaminer och mineralämnen som används som ingredienser i kosttillskott. Vidare har utskottet framhållit att särskilda gemenskapsbestämmelser om andra näringsämnen, eller andra ämnen med näringsmässig eller fysiologisk verkan, som används som ingredienser i kosttillskott skulle fastställas av EU i ett senare skede när tillräcklig vetenskaplig kunskap om dessa ämnen skulle komma att finnas. I avvaktan på att sådana gemenskapsbestämmelser antas kan nationella regler tillämpas, men utskottet noterade att Sverige saknade sådana regler. Utskottet utgick från att regeringen vid behov skulle undersöka om det finns skäl att utveckla särskilda nationella regler för ingredienser i kosttillskott (se bet. 2007/08:MJU12 Säkra livsmedel s. 13–16).

Enligt en rapport från kommissionen, KOM(2008) 824 av den 5 december 2008, ansåg kommissionen inte att det var lämpligt att införa särskilda regler för andra ämnen än vitaminer och mineraler som används i kosttillskott. Kommissionen uteslöt emellertid inte möjligheten att vid ett senare tillfälle göra ytterligare en analys.

Enligt vad utskottet har inhämtat driver Livsmedelsverket för närvarande ett hälsokostprojekt som omfattar kosttillskott (däremot inte i det första skedet kosttillskott som endast innehåller vitaminer eller mineraler). Enligt projektplanen kommer en kartläggning att ske under 2010 och projektet planeras att avslutas under 2011.

Utskottet utgår, i enlighet med tidigare överväganden, från att regeringen vid behov undersöker om det finns skäl att utveckla särskilda nationella regler för ingredienser i kosttillskott. Med det anförda föreslår utskottet att motion So554 (s) yrkande 5 lämnas utan åtgärd.

Försäljning av produkter av vildsvin m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande (m) om att möjliggöra för jägare att sälja vildsvin och kött av vildsvin direkt till konsumenter utan krav på besiktning i en vilthanteringsanläggning med hänvisning till pågående arbete. Vidare avslår riksdagen ett motionsyrkande (m) om att se över regelverket för slakterier som tar emot björnkött i syfte att förenkla den administrativa regelbördan.

Motionerna

Enligt motion MJ367 (m) bör det möjliggöras för jägare att sälja vildsvin och kött av vildsvin direkt till konsumenter utan krav på besiktning i en vilthanteringsanläggning. Jägare kan i vissa fall leverera vilt och kött av vilt direkt till konsumenter samt till butiker och restauranger utan att det har undersökts av en veterinär. Det gäller dock inte vildsvin och det måste bli enklare och mer fördelaktigt för jägaren att ge bort eller sälja vildsvinskött.

I motion MJ397 (m) begärs en översyn av regelverket för slakterier som tar emot björnkött i syfte att förenkla den administrativa regelbördan. Ett antal svenska djurarter omfattas av Citeskonventionen, t.ex. alla våra ugglor och rovfåglar, varg, björn, lodjur och utter. Konventionen innebär att det är förbjudet att bedriva handel och annan kommersiell hantering med dessa arter. Undantag kan göras men då krävs Citesintyg från Jordbruksverket, t.ex. för försäljning av skinn och kött av björn som skjutits legalt på jakt. Om delar av björnen ska säljas ska ett Citesintyg fyllas i. För jägarna krävs en köttbesiktning av en veterinär, kontroll att björnen är skjuten med alla tillstånd som behövs och att jakten gått rätt till. Därtill måste man ha tillstånd av länsstyrelsen för att få sälja köttet sedan det är styckat. Trots den noggranna kontrollen måste ett slakteri som köper köttet därefter kontakta Jordbruksverket innan vidare försäljning kan ske.

Utskottets ställningstagande

Livsmedelsverket har i september 2009 redovisat ett regeringsuppdrag och föreslagit att jägare ska kunna få sälja små mängder vildsvinskött direkt till konsumenter, lokala restauranger och butiker utan att köttet har besiktigats vid en vilthanteringsanläggning. Förslaget innebär att vildsvinskött som ska säljas även i framtiden måste provtas för trikiner. För små mängder av vildsvinskött ska det räcka med att en utbildad provtagare tar trikinprover som visar att köttet är trikinfritt. Enligt vad utskottet har inhämtat

tat från Jordbruksdepartementet bereds ärendet inom Regeringskansliet. Med hänsyn till den pågående beredningen anser utskottet att motion MJ367 (m) nu bör lämnas utan vidare åtgärd.

Många djur och växter hotas av utrotning, därför finns det regler om handeln med dessa arter. På global nivå regleras handeln av konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vild fauna och flora, Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora, Cites.

Syftet med Citeskonventionen är att reglera handeln med hotade arter för att undvika deras utrotning och säkerställa ett hållbart uttag från naturen. Enligt vad utskottet har inhämtat från Jordbruksverket innebär Cites-reglerna med nödvändighet en viss ökning av administration för alla som hanterar exemplar av Citeslistade arter. Det gäller alltifrån privatpersoner som äger listade sällskapsdjur, djuraffärer, plantskolor, osv. Citesregelverket, i den utsträckning det berör skyddsjakten på björn och åtföljande försäljning av kött, har inte ändrats på många år. EU-bestämmelserna finns i rådets förordning (EG) nr 338/97 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem och kommissionens förordning (EG) nr 865/2006 om den närmare tillämpningen. Förordningarna är direkt tillämpliga i EU:s medlemsstater. Brunbjörn är listad på bilaga A i rådsförordningen och därigenom är alla kommersiella aktiviteter med exemplar av björn, däribland kött, förbjuden. Undantag från detta förbud medges genom Citeskonventionen.

För att underlätta försäljning har Jordbruksverket infört en speciell hantering endast för björn, som innebär att skytten får ett s.k. förifyllt Citesintyg av besiktningsmannen när denne, i enlighet med skyddsjaktsbeslutet, undersöker en fälld björn. Det förifyllda intyget medger en kommersiell transaktion med exemplaret (skalle, kött, skinn etc.). När slakteriet i sin tur vill sälja vidare köttet måste ett nytt Citesintyg sökas. Jordbruksverket har dock infört ytterligare en förenkling som endast gäller björnkött och inga andra produkter av A-listade djur: Citesintyg krävs inte för färdigstyckade kött detaljer. Enligt Jordbruksverket har man här valt att endast förlita sig på att märkningen enligt livsmedelslagen säkerställer att kött detaljerna kan spåras till en lagligt fälld björn.

Utskottet finner mot bakgrund av det anförda att motion MJ397 (m) kan lämnas utan vidare åtgärd.

Produktreglering av snus

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (m) om produktreglering av snus med hänvisning till pågående arbete.

Motionerna

I motionerna MJ355 och MJ466 båda (m) begärs en produktreglering av snus. Det 200-åriga bruket av snus har grundat en världsledande snusindustri som dock är helt oreglerad. Konsumenten är därmed nära nog uteslutande utelämnad åt industrins egen information om innehåll, beståndsdelar osv. för att få en uppfattning av vad användning av snus innebär och vilken påverkan det har på kroppen. Sverige bör verka för att EU arbetar fram en lagstiftning för rökfri tobak som ska få säljas inom EU. Kravet på EU-reglering av rökfri tobak bör drivas parallellt med avvecklandet av exportförbudet av svenskt snus.

Utskottets ställningstagande

Frågan om produktreglering av snus har tidigare behandlats av utskottet (bet. 2004/05:MJU10 s. 59). Utskottet konstaterade då att EU beslutade att förbjuda försäljning av snus inom hela unionen 1992. Vid EU-inträdet fick Sverige emellertid ett permanent undantag som innebär att snus får säljas i Sverige men inte exporteras till andra medlemsländer. Snus klassas enligt förarbetena till livsmedelslagen (1971:511) som livsmedel (prop. 1971:61). År 1972 medgav dåvarande Statens livsmedelsverk en dispens till Svenska Tobaks AB som innebar att snus enbart behöver märkas med uppgifter som rör varuslag, nettovikten vid förpackningstillfället och tillverkarens namn. Någon innehållsdeklaration behövs således inte. Förpackningen ska däremot alltid vara försedd med varningstext (Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/37/EG). Utskottet betonade i detta sammanhang vikten av tydliga varningstexter. Utskottet framhöll att Statens folkhälsoinstitut skulle stödja forskning och bidra till ökad belysning av hälsoeffekterna av snusanvändning. Utskottet förutsatte att Statens folkhälsoinstitut noggrant följde vilka tobaksprodukter som förekommer på marknaden och vid behov använde sig av möjligheten i 18 § tobakslagen att meddela föreskrifter om gränsvärden för de skadliga ämnen som en tobaksvara innehåller eller ger upphov till samt om mätning och övervakning av dessa gränsvärden.

Enligt vad utskottet har inhämtat har Folkhälsoinstitutet inte meddelat några föreskrifter om gränsvärden för skadliga ämnen i snus eller om mätning och övervakning av gränsvärden. Utskottet har vidare från Socialdepartementet inhämtat att frågan om en reglering av snus bereds inom Regeringskansliet. I avvaktan på den beredningen föreslår utskottet att motionerna MJ355 (m) och MJ466 (m) lämnas utan åtgärd.

Livsmedelsverkets kostråd och tillsynsansvar m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s) och (fp) om att Livsmedelsverket bör informera importörer och livsmedelsföretag om de krav som ställs på märkning av livsmedel i Sverige, samt om att Livsmedelsverkets uppdrag vad gäller kostråd bör ses över. Vidare avslår riksdagen ett motionsyrkande (v) om att Livsmedelsverket bör ha tillsynansvaret över skolbespisningarna.

Motionerna

I motion MJ401 (s) begärs att Livsmedelsverket tydligt informerar importörer och livsmedelsföretag om de krav som ställs på märkning av livsmedel i Sverige. Det är inte ovanligt att varor saknar märkning. Särskilt s.k. etniska varor som har en geografisk eller kulturell tillhörighet saknar inte sällan märkning. Enligt motion MJ305 (fp) bör Livsmedelsverkets uppdrag vad gäller kostråd ses över. De kostråd som ges av Livsmedelsverket har under de senaste åren ifrågasatts från många håll.

Enligt motion Ub261 (v) yrkande 4 bör Livsmedelsverket ha tillsynsansvar över skolbespisningarna och skolköken. Tillsynen över maten som serveras i förskola och skola har skötts dåligt. I dag granskar kommunerna sig själva. I stället bör Livsmedelsverket ha tillsynansvaret.

Utskottets ställningstagande

Livsmedelsverket har till uppgift att i konsumenternas intresse arbeta aktivt för säkra livsmedel, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. Livsmedelsverket ska bedriva undersökningar om livsmedel och matvanor samt utföra analyser, utveckla metoder och utföra riskvärderingar på livsmedelsområdet. Vidare ska Livsmedelsverket informera konsumenter, företag och andra viktiga intressenter i livsmedelskedjan om gällande regelverk, kostråd och andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet, se Livsmedelsverkets instruktion (2007:1043). Enligt vad utskottet har inhämtat från Jordbruksdepartementet har den som släpper ut en produkt på marknaden ansvar för att den är säker och rätt märkt. Livsmedelsverket och kommunerna har ansvar för att följa upp att livsmedlen är märkta och att de inte är för gamla. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ401 (s) lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet utgår från att Livsmedelsverket löpande ser över grunderna för sina kostråd och håller dem uppdaterade. Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ305 (fp) lämnas utan åtgärd.

För närvarande kontrollerar kommunerna att skolköken efterlever livsmedelslagen. Om förslaget till ny skollag (Ds 2009:25) genomförs kommer Skolinspektionen att utöva tillsyn över att skolmåltiderna är "näringsrik-

tiga”. Enligt vad utskottet har inhämtat från Utbildningsdepartementet kommer Skolinspektionens tillsyn sannolikt inte att avse en närmare granskning av skolmåltidernas sammansättning utan snarare en granskning av hur huvudmännen arbetar för att erbjuda en näringsriktig mat. Kommunerna kommer fortsatt att vara ansvariga för kontrollen av skolkökens efterlevnad av livsmedelslagen. Förslaget till ny skollag bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Med det anförda föreslår utskottet att motion Ub261 yrkande 4 (v) lämnas utan åtgärd.

Förbud mot försäljning av energidrycker

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande (fp) om förbud mot försäljning av energidrycker till barn under 15 år.

Motionen

Enligt motion MJ240 (fp) bör ett förbud mot försäljning av energidrycker innehållande koffein och taurin till barn under 15 år införas. Enligt motionen finns fall där taurin tillsammans med kolabönskoffein och i vissa fall även alkohol anses ha lett till dödsfall. Studier av taurin har visat att ämnet stör hjärtats rytm, så kallad hjärtarytmi, vilket kan leda till plötslig död. I Norge har man haft fall där barn dött under t.ex. en fotbollsmatch, vilket kan ha ett samband med dessa drycker. Livsmedelsverket har bara avrått från att använda energidrycker vid fysisk ansträngning. Eftersom det finns så många indikationer som pekar att på att ämnena enskilt och gemensamt är farliga bör det införas ett omedelbart generellt förbud av försäljning av energidrycker till barn under 15 år.

Utskottets ställningstagande

I svar på interpellation 2009/10:27 om energidrycker har äldre- och folkhälsoministern Maria Larsson den 3 november 2009 anförts i huvudsak följande. Ett flertal utredningar om energidryckernas effekter har genomförts, av EU:s vetenskapliga experter liksom experter i enskilda länder. Dessa har dock inte kunnat belägga att energidrycker skulle vara hälsofarliga och har därmed hittills inte signalerat behov av beslut i form av förbud eller åldersgränser. Livsmedelsverket har dock mot bakgrund av vad som framkommit av genomförda utredningar tagit fram råd för konsumtion av energidrycker. Livsmedelsverket framhåller i dessa råd att de inte är lämpliga som törstsläckare, inte är lämpliga som vätskeersättning i samband med fysisk ansträngning och inte är lämpliga att kombinera med alkohol. I detta sammanhang ville ministern också framhålla att Livsmedelsverket har i uppdrag att informera konsumenter, företag och andra intressenter i

livsmedelskedjan om gällande regelverk, kostråd och andra viktiga förhållanden på livsmedelsområdet samt främja konsumenternas, särskilt barns och ungdomars, förutsättningar att göra medvetna val avseende hälsosam och säker mat. Det finns många aktörer, särskilt föräldrarna, idrottsrörelsen, livsmedelsbranschen, som på olika sätt kan påverka våra barns och ungdomars förhållningssätt till mat och dryck.

Sammanfattningsvis framhöll ministern att det i nuläget inte har bedömts finnas underlag för beslut i form av förbud eller åldersgränser. Vidare framhöll hon att det är av yttersta vikt att frågan fortsatt uppmärksammas hos alla de aktörer som på olika sätt kan motverka en ohälsosam konsumtion av energidrycker hos våra barn och ungdomar. Ministern framhöll även att frågan kommer att följas noggrant, bl.a. med avseende på vad forskningen framgent säger om risker förenade med konsumtion av energidrycker.

Mot bakgrund av det anförda föreslår utskottet att motion MJ240 (fp) lämnas utan åtgärd.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, mp) om säkra livsmedel som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen behandlat tidigare under valperioden.

Jämför de särskilda yttrandena 1 (s) och 2 (mp).

Utskottets ställningstagande

De motionsförslag som tas upp i bilagan rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under riksmötena 2006/07, 2007/08 och 2008/09 har detta gjorts i betänkandena 2006/07:MJU6, 2007/08:MJU12, 2008/09:MJU14 och 2008/09:MJU21, och riksdagen har avslagit motionsyrkandena i enlighet med utskottets förslag. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklad, punkt 9 (s)

Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Ann-Kristine Johansson (s), Jan-Olof Larsson (s), Helén Pettersson i Umeå (s) och Roland Bäckman (s) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 3. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklad, punkt 9 (mp)

Tina Ehn (mp) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 3. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2009/10:22 Kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:So554 av Lars Lilja (s):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Livsmedelsverket ska få i uppdrag att utreda hur säkerhet kan skapas om innehållet i kosttillskott som säljs på den svenska marknaden.

2009/10:Ub261 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Livsmedelsverket bör ha tillsynsansvar över skolbespisningarna och skolköken.

2009/10:MJ205 av Lena Asplund (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta fram ett förslag om en maxgräns för transfetter i Sverige.

2009/10:MJ211 av Maria Plass (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ändring av reglerna kring klassificeringen av svenskproducerade viner.

2009/10:MJ215 av Sten Bergheden (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ställa högre krav på handeln när det gäller ursprungsmärkning.

2009/10:MJ218 av Anne Marie Brodén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om transfetters negativa påverkan på hälsan.

2009/10:MJ231 av Jörgen Hellman och Christina Zedell (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen tar initiativ till en lagstiftning som reglerar användningen av transfetter i matvaror.

2009/10:MJ233 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kravet på restaurangägare att tillhandahålla toaletter även ska gälla ägare till livsmedelsaffärer.

2009/10:MJ240 av Eva Flyborg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen mot förbud mot försäljning av energidrycker innehållande koffein och taurin till barn under 15 år.

2009/10:MJ286 av Luciano Astudillo (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör presentera förslag på märkning av mat och produkter som innehåller transfetter.

2009/10:MJ293 av Peter Hultqvist och Kurt Kvarnström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lagstiftning gällande transfetter i livsmedel.

2009/10:MJ305 av Lars Tysklind (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över Livsmedelsverkets uppdrag vad gäller kostråd.

2009/10:MJ321 av Tommy Ternemar m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast bör ta initiativ till att livsmedel som innehåller olika farliga tillsatser och smakförstärkare förses med varnings-text med deklaration om exakt vilka ämnen och hur stora mängder av ämnena som är tillsatta.

2009/10:MJ323 av Staffan Danielsson och Sven Bergström (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en obligatorisk ursprungsmärkning av livsmedel.

2009/10:MJ355 av Staffan Appelros (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om produktreglering av snus.

2009/10: MJ364 av Anna Tenje och Katarina Brännström (båda m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att livsmedelslagstiftningen bör ses över för att anpassas till småskalig verksamhet på landsbygden.

2009/10: MJ367 av Anna Tenje (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjliggöra för jägare att sälja vildsvin och kött av vildsvin direkt till konsumenter utan krav på besiktning i en vilthanteringsanläggning.

2009/10: MJ370 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

6. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om att förbjuda tillsatta transfetter i mat.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ursprungsmärkning för allt kött.

2009/10: MJ397 av Krister Hammarbergh (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över regelverket för slakterier som tar emot björnkött i syfte att förenkla den administrativa regelbördan.

2009/10: MJ400 av Thomas Bodström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om märkning av socker i produkter.

2009/10: MJ401 av Thomas Bodström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att Livsmedelsverket tydligt informerar importörer och livsmedelsföretag om de krav som ställs på märkning av livsmedel i Sverige.

2009/10: MJ421 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk ursprungsmärkning av matvaror som säljs i Sverige.

2009/10: MJ449 av Christer Winbäck (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om märkning av livsmedel.

2009/10:MJ466 av Anna Tenje (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av entydig konsumentinformation om av behöriga myndigheter godkänt innehåll i svenskt snus baserad på konkurrensneutral reglering av innehåll och återkommande redovisning av tillverkningen.

2009/10:MJ474 av Anders Ygeman m.fl. (s):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ursprungsmärkning av fisk.

2009/10:MJ480 av Ulf Holm m.fl. (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den obligatoriska ursprungsmärkningen på fisk och fiskeprodukter måste skärpas.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att främja miljömärkning av fisk.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag kompletterar

1. rådets förordning (EG) nr 509/2006 av den 20 mars 2006 om garanterade traditionella specialiteter av jordbruksprodukter och livsmedel¹, och

2. rådets förordning (EG) nr 510/2006 av den 20 mars 2006 om skydd av geografiska beteckningar och ursprungsbeteckningar för jordbruksprodukter och livsmedel².

2 § Lagen kompletterar även, i de delar de innehåller bestämmelser som rör skydd för geografiska beteckningar, ursprungsbeteckningar, traditionellt skydd och garanterade traditionella specialiteter,

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 110/2008 av den 15 januari 2008 om definition, beskrivning, presentation och märkning av, samt skydd av geografiska beteckningar för, spritdrycker, samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 1576/89³,

2. rådets förordning (EG) nr 479/2008 av den 29 april 2008 om den gemensamma organisationen av marknaden för vin, om ändring av förordningarna (EG) nr 1493/1999, (EG) nr 1782/2003, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 3/2008 samt om upphävande av förordningarna (EEG) nr 2392/86 och (EG) nr 1493/1999⁴, och

3. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd⁵.

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar de föreskrifter som behövs som komplettering av EG-bestämmelserna.

Kontroll

4 § Kontroll av efterlevnaden av denna lag, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-

¹ EUT L 93, 31.3.2006, s. 1 (Celex 32006R0509).

² EUT L 93, 31.3.2006, s. 12 (Celex 32006R0510).

³ EUT L 39, 13.2.2008, s. 16 (Celex 32008R0110).

⁴ EUT L 148, 6.6.2008, s. 1 (Celex 32008R0479).

⁵ EUT L 165, 30.4.2004, s. 1 (Celex 32004R0882).

bestämmelserna ska utövas av Livsmedelsverket, länsstyrelserna och kommunerna i enlighet med de föreskrifter som regeringen meddelar.

En kommuns uppgift ska fullgöras av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- eller hälsoskyddsområdet.

5 § Regeringen eller Livsmedelsverket får överlämna till ett sådant kontrollorgan som avses i artikel 2 andra stycket 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 att utöva sådan kontroll som avses i 4 §.

Ett överlämnande får inte avse rätten att besluta om åtgärder vid bristande efterlevnad av regelverket.

Kontrollmyndigheternas övriga skyldigheter

6 § Regeringen får utse en eller flera myndigheter att samordna övriga kontrollmyndigheters verksamhet och lämna råd och hjälp i denna verksamhet.

Kontrollmyndigheterna ska genom rådgivning, information och på annat sätt underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.

7 § Kontrollmyndigheterna ska verka för att överträdelser av lagen, av de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen eller av de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen, beivras.

Kommunal samverkan i kontrollen

8 § En kommun får komma överens med en annan kommun om att de kontrolluppgifter som kommunen har enligt denna lag ska skötas helt eller delvis av den andra kommunen. Kommunen får dock inte överlåta befogenhet att meddela beslut i ett ärende till en annan kommun.

En kommun får efter överenskommelse med en annan kommun uppdra åt anställda i den kommunen att besluta på den först nämnda kommunens vägnar i ett visst ärende eller en grupp av ärenden enligt denna lag, dock inte i de fall som avses i 6 kap. 34 § kommunallagen (1991:900). Föreskrifterna i 6 kap. 24–27 och 35 §§ kommunallagen om jäv och anmälan av beslut till nämnd ska tillämpas på den som fattar sådana beslut.

Förelägganden riktade till kommuner

9 § Om en kommun inte fullgör sin skyldighet att utöva kontroll enligt denna lag, får Livsmedelsverket förelägga kommunen att göra detta. Ett sådant föreläggande ska innehålla uppgifter om de åtgärder som verket anser nödvändiga för att skyldigheten ska uppfyllas.

Föreskrifter om kontroll

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur kontroll ska bedrivas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en kontrollmyndighet eller ett kontrollorgan att lämna information till en sådan samordnande myndighet som avses i 6 § första stycket.

Rätt till upplysningar och tillträde

11 § En kontrollmyndighet och ett kontrollorgan har, i den utsträckning som behövs för kontrollen, rätt att på begäran få

1. upplysningar och ta del av handlingar, och
2. tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till verksamheten och där göra undersökningar och ta prover.

Första stycket gäller också för EG:s institutioner och för inspektörer och experter som utsetts av institutionerna.

Skyldighet att tillhandahålla hjälp

12 § Den som är föremål för kontroll ska tillhandahålla den hjälp som behövs för att kontrollen ska kunna genomföras.

Förelägganden och förbud

13 § Utöver vad som följer av de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller vad som särskilt anges i 9 § får en kontrollmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen och de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna ska följas.

Vite

14 § Förelägganden och förbud enligt 13 § eller enligt de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får förenas med vite.

Om kontrollmyndigheten har anledning att misstänka att någon har begått en gärning som kan föranleda straff, får dock myndigheten inte vid vite förelägga den misstänkte att medverka i utredningen.

Omhändertagande av varor

15 § Utöver vad som följer av de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får en kontrollmyndighet ta hand om en vara som avses med ett föreläggande eller förbud enligt 13 §, om föreläggandet eller förbudet inte följs.

Om en vara har tagits om hand, får ägaren under överinseende av kontrollmyndigheten ändra benämningen på eller sammansättningen av

varan eller göra någon annan ändring så att den överensstämmer med de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen. Annars ska kontrollmyndigheten låta förstöra varan på ägarens bekostnad.

Rättelse

16 § Om någon inte fullgör sina skyldigheter enligt lagen, de föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna, får kontrollmyndigheten besluta om rättelse på hans eller hennes bekostnad.

Hjälp av polismyndighet

17 § Polismyndigheten ska på begäran av kontrollmyndigheten lämna den hjälp som behövs för kontroll eller verkställighet av beslut enligt denna lag, de föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen, de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen eller de beslut som har meddelats med stöd av EG-bestämmelserna.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Avgifter

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet att betala avgift för

1. kontroll enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen, och
2. prövning eller handläggning enligt denna lag, de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen.

Regeringen får meddela föreskrifter om skyldighet för kommunerna att ta ut sådan avgift som avses i första stycket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om beräkningen av avgifter som statliga myndigheter och kontrollorgan tar ut.

Överklagande

19 § Beslut av en kommunal nämnd enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EG-bestämmelser som kompletteras av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

20 § Beslut av en statlig förvaltningsmyndighet enligt denna lag, enligt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen eller enligt de EG-

bestämmelser som kompletteras av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

21 § En myndighet får bestämma att dess beslut ska gälla omedelbart även om det överklagas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010, då lagen (1995:1336) om skydd för beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, m.m. ska upphöra att gälla.

2. Förbud, förelägganden och andra beslut om skyldigheter för enskilda som har meddelats med stöd av äldre föreskrifter ska anses beslutade enligt denna lag.

BILAGA 3

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 9

Motion	Motionärer	Yrkanden
9. Motioner som bereds förenklat		
2009/10:MJ205	Lena Asplund (m)	
2009/10:MJ215	Sten Bergheden (m)	1
2009/10:MJ218	Anne Marie Brodén (m)	
2009/10:MJ231	Jörgen Hellman och Christina Zedell (båda s)	
2009/10:MJ233	Catharina Bråkenhielm (s)	
2009/10:MJ286	Luciano Astudillo (s)	
2009/10:MJ293	Peter Hultqvist och Kurt Kvarnström (båda s)	
2009/10:MJ321	Tommy Ternemar m.fl. (s)	
2009/10:MJ323	Staffan Danielsson och Sven Bergström (båda c)	
2009/10:MJ364	Anna Tenje och Katarina Brännström (båda m)	3
2009/10:MJ370	Peter Eriksson m.fl. (mp)	6 och 8
2009/10:MJ400	Thomas Bodström (s)	
2009/10:MJ421	Catharina Bråkenhielm (s)	
2009/10:MJ449	Christer Winbäck (fp)	
2009/10:MJ474	Anders Ygeman m.fl. (s)	20
2009/10:MJ480	Ulf Holm m.fl. (mp)	3 och 8